

3. 10. 2008

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Právo pacienta na informace a nahlížení do zdravotnické dokumentace

„Každý pacient by měl být řádně informován o svém zdravotním stavu a oprávněn znát veškeré informace shromažďované o jeho zdravotním stavu ve zdravotnické dokumentaci a mělo by být zajištěno právo na ochranu soukromí ve vztahu k informacím o zdravotním stavu pacienta.“

DÁŇA, PERGL & PARTNEŘI

Advokátní kancelář

Práva pacienta zaručuje Úmluva o lidských právech a biomedicině, kterou je Česká republika povinna se řídit. Právo pacienta na ochranu soukromí ve vztahu k informacím o jeho zdravotním stavu a nahlížení do zdravotnické dokumentace je pak dále realizováno v zákoně o péči o zdraví lidu (z.č. [20/1966](#) Sb.), jehož významná novelizace v této souvislosti s účinností od 15.5.2007 podrobně upravila podmínky nahlížení do zdravotnické dokumentace pacienta a práva s tímto právem související. Jednoznačnějším způsobem byl tak zákonem vymezen okruh osob, které smějí do zdravotnické dokumentace pacienta nahlížet, popřípadě realizovat související práva a byl zároveň stanoven rozsah takových práv.

Pacient má právo, nejenom aby byl informován o povaze poskytované zdravotní péče, každého léčebného výkonu, vyšetření, možných rizicích léčby či výkonu, variantách možného postupu v léčbě, ale také aby mu byly poskytnuty veškeré informace shromážděné ve zdravotnické dokumentaci vedené o jeho osobě nebo v jiných zápisech vztahujících se k jeho zdravotnímu stavu. V případě autorizovaných psychologických metod a popisu léčby psychoterapeutickými prostředky má pacient nárok získat informace, jejichž obsahem je popis příznaků onemocnění, diagnózy, popis terapeutického přístupu a interpretace výsledků testů. Významným právem pacienta je právo pacienta v přítomnosti zdravotnického pracovníka nahlížet do zdravotnické dokumentace a uvedených dokumentů o jeho zdravotním stavu. Pacient má právo, aby mu zdravotnické zařízení pořídilo kopie nebo si může sám pořádit výpisy či opisy. Je velice pravděpodobné, že zdravotnické zařízení, resp. jeho provozovatel, má pro nahlížení do zdravotnické dokumentace upraven postup v pod obě vnitřního předpisu. Lze určitě doporučit, aby se pacient (nebo jiná oprávněná osoba), který zamýšlí nahlížet do zdravotnické dokumentace a pořizovat výpisy, opisy, kopie obrátil písemně na vedení zdravotnického zařízení se svou žádostí o nahlédnutí do zdravotnické dokumentace či o realizaci souvisejících práv.

K právu pacienta náleží právo na určení osoby, které budou zdravotnickým zařízením poskytovány informace o zdravotním stavu pacienta. Pacient naopak může vyslovit zákaz podávání informací jakékoliv osobě, a to při přijetí k poskytování zdravotní péče nebo kdykoliv po přijetí. Pacient při určení uvedené osoby by měl zároveň určit, zda jí náleží též práva nahlížení do jeho zdravotnické dokumentace a práva na pořízení výpisů, opisů či kopií z ní. Jakmile pacient osobu určí nebo vysloví zákaz podávání informací, zaznamená se vše přímo do zdravotnické dokumentace vedené o pacientovi a opatří podpisem ošetřujícího lékaře a pacienta.

S právem pacienta na ochranu soukromí ohledně jeho zdravotního stavu je nepochybně spojeno i

zákonné omezení oprávnění ostatních osob získávat informace o zdravotním stavu pacienta a zákonné požadavky na vedení zdravotnické dokumentace.

S ohledem na postavení rodiny ve společnosti, právní řád zvláště pamatuje i v této souvislosti na osoby blízké k pacientovi. Kategorii osob blízkých definuje občanský zákoník, kdy za osobu blízkou považuje osobu příbuznou v řadě přímé, sourozence, manžela a partnera podle zákona o registrovaném partnerství. Jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní. Je zřejmé, že v některých situacích vymezení osoby blízké nebude vždy jednoduchou záležitostí.

Osoba blízká má právo na informace o zdravotním stavu pacienta, který zemřel, příčinách úmrtí či výsledku pitvy, právo v přítomnosti zdravotnického pracovníka nahlížet do zdravotnické dokumentace nebo do jiných zápisů vztahujících se ke zdravotnímu stavu takového pacienta a právo na pořízení výpisů, opisů nebo kopií těchto dokumentů. Tato práva osoba blízká může využít pouze v případě, že pacient za svého života neurčil jinou oprávněnou osobu. Jestliže zemřelý pacient za svého života vyslovil zákaz poskytování informací o jeho zdravotním stavu, právo na informace o jeho zdravotním stavu, včetně práva nahlížet v přítomnosti zdravotnického pracovníka do zdravotnické dokumentace nebo do jiných zápisů vztahujících se ke zdravotnímu stavu pacienta a právo pořizovat z nich výpisy, opisy nebo kopie mají osoby blízké pouze v případě, že je to v zájmu ochrany jejich zdraví nebo ochrany zdraví dalších osob, a to v rozsahu nezbytném pro ochranu zdraví.

V případě, že se jedná o pacienta, který za svého života s ohledem na svůj zdravotní stav není schopný určit osobu, která může být informována o zdravotním stavu pacienta, mají osoby blízké právo na aktuální informace o pacientovu zdravotním stavu.

Zákon pamatuje také na variantu, kdy jde o zemřelého pacienta, který byl osobou s omezenou způsobilostí k právním úkonům v rozsahu neumožňujícím uplatnit právo určit osobu oprávněnou ve smyslu uvedeném shora, nebo o osobou zbavenou způsobilosti k právním úkonům nebo nezletilou osobou. Pro tento případ stanoví, že práva na informace o zdravotním stavu pacienta, který zemřel a práva související má zákonný zástupce tohoto pacienta, popřípadě osoba určená tímto zákonným zástupcem. Zákonný zástupce je nositelem práv také pokud jedná za nezletilého pacienta a pacienta zbaveného způsobilosti k právním úkonům. Zákonným zástupcem nezletilého jsou jeho rodiče (popřípadě osvojitel, poručník, opatrovník, pěstoun). Zákonným zástupcem osoby zbavené způsobilosti k právním úkonům nebo osoby s omezenou způsobilostí je soudem ustanovený opatrovník (příbuzný, jiná osoba, orgán místní správy).

Pokud jsou ve zdravotnické dokumentaci vedené o nezletilém pacientovi zaznamenány takové údaje o jeho zákonném zástupci, které zdravotnickému pracovníkovi sdělil nezletilý pacient nebo jiná osoba a z nichž lze vyvodit podezření na zneužívání nebo týrání nezletilého pacienta, ohrožování jeho zdravého vývoje, popřípadě jiné závažné porušení rodičovské zodpovědnosti, může zdravotnický pracovník omezit zpřístupnění zdravotnické dokumentace zákonným zástupcům, pokud uzná, že toto omezení je v zájmu nezletilého pacienta. Stejně lze postupovat i tehdy, požádá-li o to nezletilý pacient, který s ohledem na věk a stupeň rozumové vyspělosti je schopen si sám utvářet své názory.

Dalším okruhem osob, které mohou přistupovat k dokumentaci pacientů je skupina zákonem taxativně vyjmenovaných osob. Realizace jejich práv spočívající v právu nahlížet do zdravotnické dokumentace pacienta a právu pořizovat si výpisy, opisy či kopie je závislá na splnění konkrétního úkolu v rozsahu kompetence oprávněné osoby. Práva těchto osob by měla být vykonávána pouze v rozsahu nezbytně nutném pro vymezený úkol. Jedná se zejména o zdravotnické pracovníky v souvislosti s poskytováním zdravotní péče, revizní lékaře zdravotních pojišťoven v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem, soudní znalce v rozsahu nezbytném pro vypracování

znaleckého posudku, pověřené lékaře k vypracování odborného stanoviska k vyřizování konkrétních stížností, členy znaleckých komisí apod. Určení těchto osob je provedeno zákonem a sám pacient nemůže na základě svého rozhodnutí těmto osobám bránit v jejich právech ani okruh osob nikterak zužovat.

Zdravotnické zařízení je v souladu s právními předpisy povinno vést zdravotnickou dokumentaci svých pacientů a ochraňovat jejich práva ve vztahu k jiným osobám. Zdravotnický pracovník má právo v případě pochybností o totožnosti osoby, popřípadě jejího vztahu k pacientovi, které náleží práva nahlížet do zdravotnické dokumentace nebo související práva, požadovat, aby tato osoba prokázala svou totožnost a vztah k pacientovi. Zdravotnické zařízení je také povinno zajistit, aby osoba, která může nahlížet do dokumentace nezjistila osobní údaje třetích osob. Rodné číslo pacienta lze poskytnout pouze osobám blízkým nebo osobám, které mají právo na informace pokud tyto osoby navíc prokáží, že jim pacient nebo jeho zákonný zástupce udělil na základě zvláštního právního předpisu upravujícího nakládání s rodnými čísly souhlas k využití jeho rodného čísla.

Zdravotnické zařízení osobám oprávněným zajišťuje pořízení výpisů, opisů nebo kopií zdravotnické dokumentace nebo jiných zápisů vztahujících se k zdravotnímu stavu pacienta. Za pořízení výpisů, opisů nebo kopií dokumentace nebo zápisů zdravotnické zařízení může požadovat úhradu ve výši, která nesmí přesáhnout náklady spojené s jejich pořízením.

Aby byla zjištěna kontrola o využití práv jiných osob nahlížet do zdravotnické dokumentace pacientů, každé nahlédnutí do zdravotnické dokumentace nebo pořízení jejích výpisů, opisů nebo kopií se do zdravotnické dokumentace zaznamenává. V záznamu se uvede jméno a příjmení, datum narození osoby, která do zdravotnické dokumentace nahlédla nebo na jejíž žádost byl pořízen výpis, opis nebo kopie, dále rozsah, účel a datum nahlédnutí nebo pořízení výpisů, opisů nebo kopií. Záznam by také měl být podepsaný zdravotnickým pracovníkem a oprávněnou osobou.

JUDr. Martina Mervartová, Ph.D.

[Advokátní kancelář Dáňa, Pergl & Partneri](#)

Na Ořechovce 580/4
162 00 Praha 6 - Střešovice

tel.: +420-224 232 611

fax: +420-233 313 067

e-mail: akdpp@akdpp.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová pravidla pro ground handling v EU a jejich dopady na letecký sektor](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)

- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)